

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Міжнародна конкурентоспроможність регіону напряму залежить від його зовнішньоекономічної діяльності.

Найбільш коректним показником міжнародної конкурентоспроможності регіону можна вважати саме його спроможність поставляти товари/послуги на світові ринки, де існує відкритий попит. У свою чергу, готовність регіону до таких поставок визначає його експортний потенціал.

Експортний потенціал – це здатність регіонального виробництва виробляти та реалізовувати на зовнішніх ринках у поточний період і в перспективі конкурентоспроможні товари та послуги за наявного рівня розвитку ринкових відносин, економічних факторів і системи інститутів підтримки експорту [1, с. 32].

Розглянемо експортну діяльність Одеської області за останні роки (рис.1).

Рис. 1 Динаміка експортно-імпоротної діяльності Одеської області у 2014-2017 рр.

Джерело: складено та розраховано автором за даними Головного управління статистики в Одеській області [2].

Негативна тенденція до зменшення обсягів експорту товарів та послуг області була перервана, що може свідчити про покращення використання експортного потенціалу регіону.

Якщо розглянути товарну структуру експорту Одеської області, то можна побачити що після зменшення загального експорту області в 2016 році, причиною якого було в основному зменшення експорту продукції хімічної промисловості та пов'язаних з нею галузей промисловості (Обсяг експорту продукції цієї галузі в 2016 році становив лише 36 % від показників минулого року), обсяги експорту почали зростати у 2017 році [2]. Зростання показників відбулося майже за усіма статтями експорту, зокрема, найбільше покращення було досягнуто у експорті засобів транспорту. Це може свідчити про підвищення конкурентоспроможності регіону.

Обсяги реалізації найбільш вагової частки регіонального експорту, а саме продуктів рослинного походження, продовжили тенденцію зростання і збільшилися на 13,7 % порівняно з 2016 роком [3]. Це свідчить про ефективність використання експортного потенціалу цього сектору. Саме подальший розвиток експорту цієї галузі може значно підвищити як експортний потенціал так і міжнародну конкурентоспроможність Одеської області.

При розгляді експорту послуг спостерігається схожа з товарним експортом тенденція до припинення зменшення обсягів експорту і початку не стрімкого зростання. Проте частка експорту послуг у країні ЄС зменшилась на 7,2 відсоткових пункта та становила 33 % від загального експорту, частка імпорту збільшилась на 20 відсоткових пунктів та склала 47,7 %.

Найбільші обсяги експорту послуг припадали на Швейцарію (12 %), Віргінські Острови (10 %), Велику Британію (5,2 %), Об'єднані Арабські Емірати (5,4 %) та Туреччину (5,5 %). Порівняно з минулим роком географічна структура експорту майже не змінилася.

У товарній структурі експорту послуг найбільші обсяги припали на транспортні послуги – 84,2 % (проте їх частка зменшилася) від загального обсягу експорту послуг, ділові послуги – 7,0 %, послуги, пов'язані з подорожами – 2,7 % [4].

Також при розгляді експортного потенціалу області необхідно приділити увагу системі інститутів підтримки експорту в регіоні.

На даний момент Україна, а отже і Одеська область, не має власної інституційної системи державної фінансової підтримки експорту і тому не може стимулювати в достатній мірі розвиток експорту, зокрема високотехнологічної продукції, що робить вітчизняні товари неконкурентоспроможними на світових ринках [5].

Проте в Україні була впроваджена експортна стратегія України 2017-2021, виконання цілей якої сприяє підвищенню міжнародної конкурентоспроможності регіонів країни, зокрема і Одеської області.

Проведений аналіз особливостей міжнародної конкурентоспроможності Одеської області свідчить про те, що регіон має значний експортний потенціал і можливості для того щоб бути конкурентоспроможним в умовах глобальної економіки. Впровадження відповідних заходів і систем підтримки експорту і експортерів області призведе до підвищення конкурентоспроможності товарів Одеської області на міжнародних ринках. Одеська область, як провідний експортно-орієнтований регіон України потребує цієї підтримки для підвищення конкурентоспроможності регіону.

Список джерел:

1. Єрмакова О. А. *Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник* / О. А. Єрмакова, Ю. Г. Козак. – Одеса: Фенікс, 2013. – 332 с.
2. *Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://od.ukrstat.gov.ua/>
3. *Зовнішня торгівля товарами Одеської області у 2017 році [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://od.ukrstat.gov.ua/expres/0218/14.pdf>
4. *Зовнішня торгівля послугами Одеської області у 2017 році [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://od.ukrstat.gov.ua/expres/0218/15.pdf>
5. Іванова І. М. *Пріоритетні напрями державної фінансової підтримки експорту. Аналітична записка. [Електронний ресурс]* / І. М. Іванова // *Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України*. – Серія «Економіка». – № 45. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1794/>